

แนวทางการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทางการเงิน

Problem Solving on Financial Asset Inequality

ภาสกร ดอกจันทร์¹, ชาตรี เพ็งท่า²

Phasakorn Dokchan¹, Chatree Pangtham²

E-mail : Phat.mbu@gmail.com

บทคัดย่อ

ความไม่เท่าเทียมกันทางการเงินในสังคมไทย ยังเป็นอุปสรรคปัญหาสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก ทำให้กระทรวงการคลังต้องเร่งเข้าไปจัดระเบียบและหากลไกในการแก้ปัญหา ยิ่งเมื่อรัฐบาลโดยการนำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีนโยบายสนับสนุนให้ประชาชนมีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ยิ่งเป็นการตอกย้ำว่าสัญญาณความเหลื่อมล้ำในช่วงที่ผ่านมาจะลดลง แต่ความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทางการเงินของสังคมไทยนั้น ไม่ได้สะท้อนจากรายได้ของประชาชนเท่านั้น แต่ “การเข้าถึงแหล่งเงิน” ยังเป็นอีกตัวชี้วัดหนึ่งที่บอกว่าคนจนยังขาดโอกาสที่เท่าเทียม เมื่อข้อเท็จจริงขณะนี้คือ ผู้มีฐานะดีหรือภาคธุรกิจ ยังคงได้เปรียบในการหาต้นทุนทางการเงินที่ง่ายและมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าคนที่ไร้หลักประกันนโยบายของรัฐบาลภายใต้การนำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ยังคงสานต่อแนวทางเดิมในการใช้ธนาคารของรัฐอัดฉีดเงินให้แก่ประชาชนฐานราก พร้อมทั้งเพิ่มเติมนโยบายใหม่ “บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” ซึ่งถูกจับตาว่าจะเป็นระเบิดเวลาทางการเงินการคลังลูกใหม่หรือไม่

คำสำคัญ : ความเหลื่อมล้ำ, สินทรัพย์ทางการเงิน

---

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

¹ Lecturer on Bachelor of Education Program in Social Studies, Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus.

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.

² Lecturer on Bachelor of Education Program in Social Studies, Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus.

* ได้รับบทความ: 5 มีนาคม 2562; แก้ไขบทความ: 18 เมษายน 2562; ตอรับการตีพิมพ์: 29 เมษายน 2562

Received: March 5, 2019; Revised: April 18, 2019; Accepted: April 29, 2019

ABSTRACT

The financial asset inequality in Thailand remained a significant obstacle to develop the country's grass-root economy, and it encouraged the country's Fiscal Ministry urgently to deal with and attempt to solve the problems with its financial mechanism. When the government led by H.E. Gen Prayut Chan-o-cha, Prime Minister of Thailand, had issued the welfare smart card polity to assist Thai people, this became to ensure the decrease of the country's financial asset inequality. However, the financial asset inequality was not reflected only from people's income but also from 'access to funding resources' which was seen an important index for the poor's unequal opportunities. As the matter of fact, the richer or business sectors took advantages to access more financial resources and to have less spending than the poor without any financial guarantee or social security. The government led by Prime Minister Prayut Chan-o-cha held its original held its original policy to distribute money to the grass roots through the latest project 'Welfare Card,' which was seen to become the country's new fiscal time bomb or not.

Keywords : Inequality, Financial Asset

1. บทนำ

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการเงินของประเทศไทยยังไม่ดีขึ้น และกำลังกลายเป็นสาเหตุสำคัญต่อภาวะไร้เสถียรภาพทางสังคมไทย ในการสัมมนาทั้งภาควิชาการและภาคเอกชน ได้มีการกล่าวถึงประเด็นนี้ และได้เสนอแนวทางแก้ไขอย่างกว้างขวาง โดยนางปราณี ทินกร ศาสตราจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กล่าวว่า การพัฒนาประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจทุนนิยมของประเทศไทย ทำให้ความยากจนของประชาชนลดลง แม้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวจะสูงขึ้น แต่ยังมีความเหลื่อมล้ำที่สูงอยู่ทั้งด้านรายได้และทรัพย์สิน

การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้าง สามารถใช้กลไกรัฐเข้าแก้ไข อาทิ การใช้มาตรการภาษี การกระจายอำนาจรัฐสู่ท้องถิ่น และการดูแลระบบสวัสดิการสังคมทั้งด้านการศึกษา ประกันสุขภาพและที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังมาจากความไม่เท่าเทียมกันในการถือครองสินทรัพย์ สามารถลดความเหลื่อมล้ำด้วยการใช้มาตรการภาษี ซึ่งภาครัฐได้เริ่มดำเนินการแล้วในส่วนของภาษีที่ดิน แต่ควรครอบคลุมภาษีตราสารการเงินด้วย ปัจจุบันทรัพยากรทางเศรษฐกิจได้ถูกกระจายภายในระบบทุนนิยมการเมือง จึงมีมาตรการอุดหนุนจากภาครัฐสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะสร้างภาระหนี้สาธารณะ จึงควรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ระบบมากกว่าการอุดหนุนโดยตรง นางสาวลักษมณ อรรถาพิชเชษฐกร ธนาครพัฒนาเอเชีย(เอทีบี) ประจำประเทศไทย กล่าวว่า การลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ต้องทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างทั่วถึงด้วยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นกำหนดแนวทางการพัฒนาตามความต้องการของตนเอง รวมถึงการกระจายด้านสุขภาพและการศึกษา นอกจากนี้ ต้องเพิ่ม

ความสามารถในการเข้าถึงบริการด้านการเงิน ไม่เฉพาะสินเชื่อแต่รวมถึงบริการด้านการออม ประกันสังคม และที่ต้องให้ความสำคัญคือ ระบบบำนาญ ทั้งนี้เพราะสังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมวัยชรา หากแรงงานในวันนี้ที่ยังสามารถทำงานได้ต้องปลดเกษียณออกไปจะไม่มีรายได้รองรับ ในที่สุดจะกลายเป็นคนจน ยิ่งจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น ดังนั้น จึงต้องเร่งแก้ไขใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

1. ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเกษตร เพราะขณะนี้คนจนจำนวน 5.3 ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอยู่ในภาคการเกษตร การแก้ไขความยากจนของประชาชนต้องแก้ไขตรงจุดช่วยเหลือโดยการให้เครื่องมือในการพัฒนาตนเอง เช่น การจัดทำระบบการชลประทานให้ดีขึ้น
2. การปฏิรูปการศึกษาทั่วประเทศให้มีมาตรฐานเดียวกัน ลดช่องว่างทางความรู้เพื่อเปิดโอกาสให้คนในสังคมได้พ้นจากความยากจน
3. จัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินมากขึ้น เพื่อวางแผนการเงินหลังเกษียณออกจากงาน มีความรู้ด้านการลงทุนเพื่อรับผลตอบแทนที่เท่าเทียมกัน

2. ความหมายของความเหลื่อมล้ำ

วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ (2561 : ออนไลน์) กล่าวว่า ความเหลื่อมล้ำ(inequality) หมายถึง ความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันปรากฏในทุก ๆ เรื่อง, ในทุก ๆ พื้นที่, ในทุก ๆ ภาคส่วน และในทุก ๆ กาลเวลา ดังนั้น จึงเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่อาจจะจัดให้หมดสิ้นไปได้

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2553 : ออนไลน์) เห็นว่า ความเหลื่อมล้ำอาจเกิดได้ 4 ด้านด้วยกัน คือ เหลื่อมล้ำทางสิทธิโอกาส อำนาจ และศักดิ์ศรีไม่จำเป็นว่าความเหลื่อมล้ำทั้งสี่ด้านนี้ ต้องเกิดขึ้นจากกฎหมายเพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติ หรือพูดให้กว้างกว่านั้นคือเกิดในทาง “วัฒนธรรม” มากกว่า เช่น คนที่ไม่มีหลักทรัพย์ยอมเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้ยากไม่มีกฎหมายใดบังคับว่าธนาคารต้องให้กู้ได้ เฉพาะผู้ที่มีหลักทรัพย์แต่ธนาคารกลัวเจ๊งจึงเป็นธรรมดาที่ต้องเรียกหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ในขณะที่เดียวกันธนาคารไทยไม่เห็นความจำเป็นจะทำไมโครเครดิตกับคนจนเพราะแค่นี้ก็กำไรพอแล้วจึงไม่มีทั้งประสบการณ์และทักษะที่จะทำแม้รู้ว่าจะมีลูกค้าจำนวนมากมารออยู่ก็ตามนี้คือโลกทัศน์ทางธุรกิจของนายธนาคารไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ “วัฒนธรรม”

“ความเหลื่อมล้ำ” ทางเศรษฐกิจนั้น มีอยู่จริงและจริงจนน่าวิตกด้วยเพราะมันถ่างกว้างขึ้นอย่างน่าตกใจตลอดมาแต่เป็นหนึ่งใน “ความเหลื่อมล้ำ” ด้านโอกาส ด้านอำนาจ ด้านสิทธิจนทำให้คนส่วนใหญ่ด้อยศักดิ์ศรีไม่ใช่เรื่องจน-รวยเพียงด้านเดียว หรือในทางกลับกันเพราะมีอำนาจน้อยจึงถูกคนอื่นแย่งเอาทรัพยากรที่ตัวใช้อยู่ไปใช้หรือต้องคำพิพากษาว่าทำให้โลกร้อนต้องเสียค่าปรับเป็นล้านทำมาหากินด้วยทักษะที่ตัวมีต่อไปไม่ได้จึงหมดปัญหาหาส่งลูกเรียนหนังสือในที่สุดก็จนลงทั้งโคตรสิทธิก็ยิ่งน้อยลง โอกาสก็ยิ่งน้อยลง อำนาจก็ยิ่งน้อยลง และศักดิ์ศรีก็ไม่มีใครนับขึ้นไปอีก

อีกด้านหนึ่งที่ลืมไม่ได้เป็นอันขาดที่เดียวกันก็คือ “ความเหลื่อมล้ำ” เป็นความรู้สึกไม่ใช่ไปดูว่าแต่เดิมเอ็งเคยได้เงินแคว้นละ 50 เตี้ยวันนี้เอ็งได้ถึง 200 แล้วยังจะมาเหลื่อมล้ำอะไรอีกก็ตอนได้ 50 มันไม่รู้สิอะไรนี่ยังคิดอยู่ว่าชาติก่อนทำบุญมาน้อยชาตินี้จึงต้องพอเพียงแค่ 50 คิดแล้วก็สบายใจแต่เดี๋ยวนี้ความคิดอย่าง

นั้นหายไปหรืออ่อนกำลังลงเสียแล้ว จะด้วยเหตุใดก็ตามที่เกิดขึ้นได้วันละ 200 แต่ได้เห็นใครต่อใครเขามั่งมีศรีสุขกันเต็มไปหมดแม้แค่มือถือมือสองมือสามเครื่องละไม่กี่ร้อยจะซื้อให้ลูกยังต้องผัดวันประกันพรุ่งจะให้ไม่รู้สึกเหลื่อมล้ำเลยได้อย่างไร มีเหตุผลร้อยแปดที่ทำให้ความพอใจในตนเอง(Self Contentment) ของแต่ละคนหายไปจะดูแต่รายได้ที่เป็นตัวเงินอย่างเดียวก็ไม่มีวันเข้าใจเพราะความพอใจในตนเองนั้นมีเงื่อนไขทางสังคม-วัฒนธรรมกำกับอยู่ด้วยเสมอยกเว้นแต่พระอรหันต์บุคคลเท่านั้นที่อยู่ในโลกแต่เหนือโลกผมเป็นแค่กรรมกรโรงงานเท่านั้น

ความเหลื่อมล้ำนี้ มีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวว่า มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและวิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมได้แก่เสรีนิยมความยุติธรรมทางสังคมและสมรรถภาพของมนุษย์ (สฤณี อาชวานันทกุล, 2554 : ออนไลน์) เมื่อกล่าวถึงความเหลื่อมล้ำแล้วบางแห่งอาจใช้คำว่า ความแตกต่าง ความไม่เท่าเทียม ความไม่เสมอภาค หรือการที่กลุ่มในสังคมมีบางอย่างที่ไม่เท่ากันก็ได้ (อานันท์ชนก สกนธวัฒน์, 2558 : ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2558 : ออนไลน์) กล่าวว่า ความเหลื่อมล้ำ หมายความว่า ความแตกต่างความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายทรัพยากรและฐานะความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศหรือสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้รับบางอย่างที่คนอื่นไม่ได้รับโดยความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมมีความเกี่ยวเนื่องครอบคลุมทุกมิติของสังคมโดยรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ เป็นการพิจารณาความเหลื่อมล้ำความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายความมั่งคั่งรายได้และด้านทรัพย์สินการถือครองที่ดิน
2. ด้านสังคม มุ่งเน้นพิจารณาความเหลื่อมล้ำทางโอกาสการเข้าถึงบริการสาธารณะการจัดสรรและกระจายทรัพยากรและบริการของภาครัฐเช่นการศึกษาสาธารณสุข
3. ด้านความยุติธรรม เป็นการพิจารณาความไม่เท่าเทียมกันทางสิทธิและโอกาสการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน
4. ด้านการเมือง เป็นความเหลื่อมล้ำของอำนาจต่อรองทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและกำหนดนโยบาย

ความเหลื่อมล้ำในสังคมทั่วไปสามารถแบ่งออกได้หลายมิติเช่นความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและความสะดวกในการรับบริการสาธารณะ โกวิท กังสนันท์ (2559 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงประเภทของความเหลื่อมล้ำออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ความเหลื่อมล้ำด้านสังคม-การเมือง (Social-political inequalities) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Economic inequalities) และความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ (Health inequalities) ซึ่งความเหลื่อมล้ำทั้งหมดล้วนมีความเกี่ยวข้องกันเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า ความเหลื่อมล้ำ (Inequality) หมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันของประชาชนในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรและการบริการสาธารณะ ตามนโยบายของรัฐซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่อธิบายปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Problem) ถึงสถานะความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมหรือประชาชนในหน่วย (Unit) ที่พิจารณา ที่มีความแตกต่างกัน อันมีพื้นฐานมาจากหลายปัจจัย เช่น การ

ศึกษา การลงทุน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และปัญหาด้านสุขภาพและการศึกษา เป็นต้น ทุกสังคม ทุกชุมชน มีความเหลื่อมล้ำด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีสังคมใดที่กินดีอยู่ดี มีความเท่าเทียมกันทุกคน ยกเว้นสังคมอุดมคติ (Idealized Society) อย่างไรก็ตาม การพยายามลดความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่คือความท้าทายหลักของเศรษฐศาสตร์การพัฒนา

ทั้งนี้ บ่อยครั้งที่มีความสับสนระหว่างความเท่าเทียมกับความเท่ากัน ความเท่าเทียม (Equity) แสดงถึงความเหมาะสมของทรัพยากรที่ถูกจัดสรรแก่กลุ่มคนที่มีคุณภาพชีวิตหรือสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ตัวอย่างของลักษณะผู้มีรายได้น้อยมีความสามารถในการชำระภาษีต่ำ เป็นต้น ขณะที่ความเท่ากัน (Equality) แสดงถึงการให้ การได้รับ การปฏิบัติ การถูกปฏิบัติที่ไม่มีความแตกต่างกัน ปริมาณเท่ากัน ทิศทางเดียวกัน ตัวอย่างของลักษณะความเท่ากัน เช่น รัฐบาลสนับสนุนกล่องทีวีดาวเทียมให้ทุกครัวเรือน จำนวน 2,000 บาท เท่ากันทุกคน ไม่ว่าจะเป็นครษรัฐ ชาวบ้าน คุณครู หรือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ดังนั้น ความเหลื่อมล้ำต้องแก้ด้วยความเท่าเทียมไม่ใช่ความเท่ากัน

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรทางการเงิน

ความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรทางการเงิน อาจเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง แต่ในที่นี้พอสรุปถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรทางการเงินได้ดังนี้

3.1 ระบบโลกาภิวัตน์ หรือ Globalization ที่ทำให้การค้าขายและการลงทุนไม่มีพรมแดน เงิน ออมจากประเทศหนึ่งสามารถนำไปลงทุนในอีกประเทศหนึ่งได้อย่างเสรี ขั้เคลื่อนโดยนโยบายเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุน พัฒนาการนี้นำไปสู่การไหลเข้าออกของเงินทุนระหว่างประเทศในจำนวนมหาศาล และนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำที่มากขึ้น ทั้งในมิติเศรษฐกิจโลก และในมิติของประเทศที่เงินทุนไหลเข้า กล่าวคือในมิติเศรษฐกิจโลก การเปิดเสรีได้นำไปสู่การเติบโตของการลงทุนข้ามพรมแดน ทำให้นักลงทุนที่ลงทุนในต่างประเทศสามารถเสาะหาผลตอบแทนจากการลงทุนในอัตราที่สูงกว่าอัตรการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศของตนเอง นำไปสู่ความแตกต่างในการเติบโตของรายได้ระหว่างคนที่นำเงินไปลงทุนต่างประเทศ กับคนในประเทศที่ทำงานและรายได้เติบโตใกล้เคียงกับการขยายตัวเศรษฐกิจ รวมถึงเทียบกับคนในประเทศอื่นที่ไม่ได้ประโยชน์จากการลงทุนข้ามพรมแดน นี้คือ กลไกที่อธิบายว่าทำไมโลกาภิวัตน์มีผลให้ความเหลื่อมล้ำในเศรษฐกิจโลกมีมากขึ้น เพราะให้ประโยชน์กับคนกลุ่มต่างๆ ไม่เท่ากัน

อีกมิติก็คือ ประเทศที่เงินทุนต่างประเทศไหลเข้า เช่น ประเทศไทยที่คนท้องถิ่นที่ได้ประโยชน์จากการไหลเข้าของเงินทุน ก็จะจำกัดอยู่เฉพาะกับผู้ที่ได้ประโยชน์จากการลงทุนที่เงินต่างประเทศเข้ามาลงทุน เช่น หุ่นหรือผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการที่ได้ประโยชน์จากเงินทุนต่างประเทศไหลเข้า ทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนที่เป็นรายได้ของคนกลุ่มนี้ขยายตัวในอัตราที่สูงกว่ารายได้ประชาชาติหรือรายได้ของคนส่วนใหญ่ คนกลุ่มนี้มักเป็นผู้ที่มีฐานะดีอยู่แล้ว ทำให้คนที่มีฐานะยังมั่งคั่งมากขึ้นจากรายได้ที่เติบโตสูงกว่ารายได้ของคนส่วนใหญ่ นำมาสู่ความเหลื่อมล้ำที่มากขึ้น กรณีของประเทศไทยก็คล้ายกัน เช่น ปีที่แล้ว เศรษฐกิจโตไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ แต่ผลตอบแทนจากการลงทุน เช่น หุ้นเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 15

3.2 ที่หนุนให้ความเหลื่อมล้ำในเศรษฐกิจโลกมีมากขึ้นก็คือ นโยบายที่อาจเอื้อสร้างการเติบโตให้กับรายได้จากการลงทุนมากกว่ารายได้จากการทำงานโดยไม่ตั้งใจ ตัวอย่างเช่น มาตรการคิววี ที่อึดฉืดสภาพ

คล่องเข้าระบบการเงินเพื่อฟื้นเศรษฐกิจในจำนวนมหาศาล สภาพคล่องเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปของการขยายสินเชื่อให้แก่ภาคธุรกิจ แต่ถูกนำไปลงทุนในตลาดการเงินเพื่อหาผลตอบแทน ผลักดันราคาสินทรัพย์ทางการเงิน เช่น หุ้นให้ปรับสูงขึ้น สร้างผลตอบแทนให้กับการลงทุนในอัตราที่สูงมากขึ้นไปอีก เทียบกับเศรษฐกิจ อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ มาตรการภาษีก็มักจะเก็บภาษีจากรายได้ที่มาจากการลงทุนในรูปแบบที่ผ่อนปรนกว่าภาษีที่เก็บจากการทำงาน หรือค่าจ้างเงินเดือน ทำให้ผู้ที่เป็นเจ้าของทุน มักจะมีภาระภาษีน้อยกว่าคนทำงานที่มีรายได้จากเงินเดือน ที่ต้องเสียภาษีเต็ม และถ้าระบบภาษีไม่มีกลไกลดความเหลื่อมล้ำ เช่น ภาษีมรดก ความเหลื่อมล้ำในสังคมก็ยิ่งมากขึ้น

3.3 ที่ทำให้ความเหลื่อมล้ำมีมากขึ้น ก็คือ คนที่ร่ำรวยที่เป็นเจ้าของทุนสามารถที่จะใช้อำนาจเงินที่มีอยู่สร้างการเข้าถึงโอกาสทั้งในการทำธุรกิจ การลงทุน และอำนาจทางการเมือง เพื่อปกป้องหรือขยายโอกาสความมั่งคั่งของตนได้ง่ายกว่าคนที่ไม่มั่งคั่ง รวมถึงคนที่มั่งคั่งจากการทำผิดกฎหมาย ที่สามารถใช้อำนาจเงินสร้างการเข้าถึงอำนาจการเมือง เพื่อคุ้มครองตนเอง เช่น เสียภาษีไม่ถูกต้องมาตลอด หากินกับการทุจริตคอร์รัปชัน สร้างการผูกขาดทางธุรกิจโดยอาศัยนโยบายรัฐ วิ่งเต้นสัมปทานต่างๆ โดยไม่มีการแข่งขัน สิ่งเหล่านี้ทำให้ความมั่งคั่งยืนอยู่ได้ หรือต่อยอดไปสู่ความมั่งคั่งที่มากขึ้นสำหรับคนบางกลุ่ม ทำให้ความเหลื่อมล้ำในเศรษฐกิจยิ่งมากขึ้น

4. การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านทรัพย์สินทางการเงิน

สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านทรัพย์สินทางการเงินนั้น สำนักงานนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน วางไว้ 3 แนวทางคือ

1. เพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงิน เหมือนในต่างประเทศที่มีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เข้ามาใช้ ให้คนเข้าถึงตัวแหล่งเงินในการประกอบอาชีพได้แบบไม่ยากเท่าไรขณะที่ประเทศไทยล่าสุดบางแบงก์ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ใช้วิธีให้เพื่อนค้ำประกันเพื่อนได้ เพื่อลดความเสี่ยงจากหลักเกณฑ์ ส่วนธนาคารที่เอ็มบีก็เปิดให้รีไฟแนนซ์สินเชื่อบุคคล ดอกเบี้ยแค่ 10%

2. แก้ปัญหาเงินนอกระบบ ทางสถาบันวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน จะออกกฎหมายให้บุคคลที่ให้กู้ เช่น พวก อาบัง อาเฮีย มาขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้กู้ในระบบ คือพวกนี้เดิมเราเรียกว่า เงินกู้แบบ Loan Shark (ปลาฉลาม) ก็เปลี่ยนมาเป็น Dolphin (ปลาโลมา) อาจเปิดให้คิดดอกเบี้ยสูงได้ แต่อย่าแพงจนผิดกฎหมาย และสิ่งที่คนกลัวเรื่องการทวงหนี้ เมื่อก่อนอยู่ดีๆ มีวินมอเตอร์ไซค์ใส่หมวกกันน็อกเข้ามาทวง อย่างนี้เราก็จะออกกฎหมายกำกับเรื่องการทวงหนี้ คนที่มีหน้าที่ทวงหนี้ต้องมาขึ้นทะเบียนกับกระทรวงการคลังด้วยเหมือนกันรวมถึงตอนนี้เรากำลังจ้างนักวิชาการทำการสำรวจความต้องการเข้าถึงแหล่งการเงินและการเข้าถึงของผู้ให้บริการใน 7 จังหวัด ที่มีการลงทะเบียนแก้ไขหนี้นอกระบบมากที่สุด เพื่อสร้างฐานข้อมูลขึ้นมาว่าสมมติฐานที่กระทรวงการคลังคิดนั้นถูกต้องหรือไม่ เพื่อปลดล็อคปัญหาการเข้าไม่ถึงแหล่งเงิน

3. การพัฒนาเรื่องการคลังชุมชน ที่ปัจจุบันมีการระดมเงินฝากแล้วให้คนในหมู่บ้านกู้ไปเพื่อประกอบอาชีพ อีกส่วนไปจัดสรรเป็นสวัสดิการของชุมชน ซึ่งที่ผ่านมาเราพบว่า ชาวบ้านมีปัญหาเรื่องค่าสวัสดิการที่เป็นรายจ่าย เช่น การเดินทางไปรักษาพยาบาลในอำเภอ จังหวัด ต้องเหมารถ ปีกอล์ฟซึ่งเสียค่าใช้จ่ายมาก แม้การรักษาพยาบาลจะฟรีก็ตาม ดังนั้น ระบบสวัสดิการชุมชนจะเป็นตัวเติมเต็มในช่วงที่

สวัสดิการของรัฐยังเข้าไปไม่ถึง ส่วนเรื่องหมอนี่ หรือ บัญชีครัวเรือน ต้องเดินหน้าต่อ ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ทำแผนไว้แล้ว และเชื่อว่าจะเดินหน้าได้ต่อไป

ไม่เพียงเท่านั้น การแก้ปัญหาจะใช้นโยบายกึ่งการคลัง ให้แบงก์เฉพาะกิจของรัฐทำหน้าที่เปลี่ยนนโยบายการคลัง มาใช้วงเงินของแบงก์รัฐ เพราะจากผลสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า 31% ของประชากร สามารถใช้บริการแบงก์พาณิชย์และแบงก์เฉพาะกิจได้ เท่ากับว่า ยังมีโอกาสให้คนไทยเข้าถึงบริการทางการเงินได้อีก 69% ซึ่ง ในจำนวนนี้พบว่ามีจำนวน 10% ที่ยังไม่เคยใช้บริการแบงก์ใดเลย แต่เมื่อย้อนถามถึงความพร้อมของบริการทางการเงินฐานราก เราพบว่ามีสำรวจจากหน่วยงานในต่างประเทศคือ Economist intelligence Unit พบประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 50 จากทั้งหมด 54 อันดับ แต่เชื่อว่าเรายังมีโอกาสที่จะไต่อันดับขึ้นไปได้อีกมาก โดยเฉพาะเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยออกแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินฉบับที่ 2 ที่เน้นการพัฒนาไมโครไฟแนนซ์ ซึ่งมุ่งให้สินเชื่อแก่ฐานรากโดยแนวทางของธปท.เปิดให้เอกชนทำไมโครไฟแนนซ์ได้ หมายถึง การบริการทางการเงินให้แก่คนกลุ่มหนึ่งที่ขาดโอกาสเพราะไม่มีหลักประกันทางการเงิน จากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ขณะที่สินเชื่อบุคคลหรือเพอร์ซันนัลโลนในปัจจุบัน คิดดอกเบี้ยสูงถึง 28% เนื่องจากเป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภค

5. สรุป

ปัญหาความเหลื่อมล้ำนั้นเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่มาจากปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญ คือ อำนาจที่ไม่เท่าเทียมทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งอำนาจดังกล่าวเกิดจากความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจทรัพยากรทางสังคม และทรัพยากรทางการเมืองของกลุ่มประชาชนที่แตกต่างกัน และในขณะเดียวกันการที่ประชาชนแต่ละกลุ่มมีอำนาจที่แตกต่างกันก็ยิ่งทำให้ความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มีความแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำนั้นควรมุ่งเน้นการเพิ่มความเท่าเทียมของโอกาส (Equality of Opportunity) ในการเลื่อนฐานะทางสังคม (Social Mobility) โดยการปฏิรูปเชิงโครงสร้างใน 5 ประเด็นคือ การปฏิรูประบบภาษี การปฏิรูปที่ดินการปฏิรูประบบสวัสดิการ การปฏิรูประบบการศึกษา และการปฏิรูประบบการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นซึ่งการดำเนินการจำเป็นต้องกำหนดกลไกเครื่องมือ (Mechanism Design) ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายบริบทของพื้นที่ และต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารทรัพยากร จึงจะสามารถลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม และเพิ่มความเท่าเทียมกันของโอกาสได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

6. เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ กังสนันท์. (2559). การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและการลดความเหลื่อมล้ำ. ในการประชุมวิพากษ์ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็น. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2562. จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/polscicmujournal/article/view/91310/71727>

- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2561). **ทำความเข้าใจ “ความเหลื่อมล้ำ”**. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://www.prachachat.net/columns/news-168380>
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2553). **ความเหลื่อมล้ำ**. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://thai-inequality.org/pages/nitan>
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2554). **ความเหลื่อมล้ำฉบับพกพา : แนวคิดหลักว่าด้วยความเหลื่อมล้ำ**. นนทบุรี : เป็นไทพับลิชชิ่ง. สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/polscicmujournal/article/download/.../71727/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยปี 2556**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://tcithaijo.org/index.php/socialresearchjournal/article/view/83923>
- อานันท์ชนก สกนธวัฒน์. (2558). **ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ**. เอกสารประกอบการบรรยายครั้งที่ 10 หลักสูตร Human Resource Economic จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/polscicmujournal/article/download/.../71727/>